

Recension – Franz Kafka: Processen (1925)

Franz Kafkas Processen (övers. Karl Vennberg) är ett mycket genomtänkt – ja – visionärt – uppsatt skådespel – som på pricken visar vår moderna hemska verklighet. En realitet bakom det skådespel illusionen vi lever i dag efter dag: vad som händer om man inte är en lydlig skatteslav – och icke är makthavarna till behag.

Det är givetvis de bedrägliga söka flickorna som är både startskottet för Processen – och som katalyserar dess slutscen: utan att vi dock egentligen kan beskylla dem för att bära det slutgiltiga ansvaret.. vad gör inte en kvinna med sin sexuella charm – för att blidka en supergrym övermakts darrande hand?!

Karaktären Leni t.ex. som arbetar hos advokaten Huld, som mat bespisare och givetvis också kock-sugerska, håller klienterna lugna med sina sexuella smekningar, och utverkar på detta vis att Huld betalar alla hennes räkningar.

Vad som slutligen får slutakten att ske – är uppbenbart det – att Josef K. – Processens huvudperson – tappar fattningen då det visar sig att Leni inte allena är bara honom till behag – utan en hora – som roat sig med honom ett tag.

Han tappar fattningen så att han ställer till en förfärlig scen med Advokat Huld, Leni och köpmannen Block.

Vad som slutligen faller honom – är att han råkar försäga sig – pressad av avundsjukan mot den i samhällets förkastelsedom långt underlägsna i rang köpman Block. Så som advokaten uttrycker det:

Jag förmodar – sade advokaten – nämligen, att inte bara er felaktiga bedömning av mitt juridiska bistånd utan också ert beteende i övrigt har sin grund i att man, fast ni är åtalad, har behandlat er för hyggligt, eller rättare sagt, för slarvigt, skenbart slarvigt.

Josef K. tror genom detta att han har rätt till sunt förnuft – och att uttrycka sig – så som han ser det på goda grunden indignerad.

Men – verkligheten bakom maktens fasader ser inte ut så; där gäller total självgodhet mot alla underlydande, och advokaten vet det, men har försökt så gott det går att blidka K.s långsamma dödsdom i Processen.

Ledtråden får vi i början, där K. uppvaktar fröken Bürstner, som med största sannolikhet är en som känt sig tvungen att prostituera sitt kön till övermakten. Det talas om att K. sett henne i stadens gränder, uppvaktad av olika männen. När han såg, vågar sig på att kyssa henne ändå – faller bilan långsamt genom bokens drygt 300 sidor.

Processen börjar med ett burdust inklivande i K.s privat-liv.

Polisens springpojkar infinner sig en morgon plötsligt i hans rum på pensionatet, och betar sig som att de kunde göra vad som helst med K. och hans saker.

De är ovanligt tillmötesgående – visar det så småningom sig, och K. får dock fortsätta jobba som vanligt på sitt arbete – som prokurist på banken. Dvs. han FÅR vara en lydlig skatteslav, men fortfarande häktad, precis som i ”psykiatriska” systemet.

Hans farbror fixar honom sen en släktings vakande tjänst – Advokaten Huld som offentligt biträde. Genom en fabrikör som har goda förbindelser med banken – får han så en personlig rekommendation till målaren Torelli. Torelli ger honom rätt i att han, fastän han huserar i en liten 1 rummare med icke öppningsbart fönster, kvalmig vindslya – med en säng och staffli och några tavlor – ju de facto – kan ha större inflytande för K.s frigivning – än t.om. någon officiell person – han är

nämligen hov-målare: hovet i denna tid varande bestående av meritokratins utbildade idioti.

Målaren förklarar:

Dessa motsägelser är lätta att förklara, det är här tal om två olika saker, om det som står i lagen, och om det som jag har personlig erfarenhet av, det får ni inte förväxla. I lagen, som jag visserligen inte har läst, står naturligtvis å ena sidan, att den oskyldige frikännes, men å andra sidan står inte där, att **DOMARNA KAN PÅVERKAS**.

Denna sista satsmening stryker jag under – ty den står så oförblommerat fram, som en truism vi tar för självklar, men, som varje med inblick i systemet vet, är felaktigt. Det är den totala självsvåldigheten som regerar nämligen.

Målaren fortsätter.

Jag känner inte till något verkligt frikännande – det måste jag medge (har inte) någonsin (ha) bevittnat ett enda verkligt frikännande.

Förutom detta 'frikännande' som i Torellis erfarenhet aldrig skett fanns det två andra möjligheter.

Torelli: skenbart frikännande och uppskov.. skenbara frikännandet kräver en kort och koncentrerad ansträngning, uppskovet däremot en mycket mindre men långvarigare.

"Då är jag alltså fri" sade K. tveksamt.

"Ja", sade målaren, "men bara skenbart fri, eller, bättre uttryckt, temporärt fri. De lägsta domarna har nämligen inte rätt att slutgiltigt frikänna, denna rätt tillkommer endast den högsta för er, för mig och för oss alla helt ouppnåeliga domstolen. Hur det ser ut där vet vi inte och vill vi, i förbigående sagt, inte heller veta.

Vid ett verkligt frikännande ska handlingarna i processen fullständigt skaffas undan; de försvinner helt och hållet, inte bara anklagelsen, utan också rättegången och till och med frikännandet förintas, allt förintas. Annorlunda vid det skenbara frikännandet. Med handlingarna i målet har det inte inträtt någon annan förändring än att de har berikats med intyget om den anklagades oskuld, men för övrigt avlägsnas de inte ur rättegångsförfarandet utan lämnas vidare till de högre domstolarna, kommer tillbaka till de lägre och pendlar med större eller mindre svängningar, med större och mindre stockningar. En vacker dag – ingen väntar det – råkar en eller annan domare mera uppmärksam ta handlingen i sin hand, bli varse anklagelsen, i detta fall ännu giltig och förordnar omedelbar häktning.

Jag har här antagit, att lång tid förgår mellan det skenbara frikännandet och den nya häktningen, det är möjligt och jag känner till såna fall, men det är lika möjligt, att den frikände kommer hem från rätten och där möts av utsända som ska häkta honom på nytt. Då är det naturligtvis slut med livet i frihet."

Vad K. alltså är åtalad för, är att inte ha vetat sin plats i obeliskens rike av Phallos-dyrkan: att ha förhävt sin potentialitet genom att uppvakta tjejer som stod 'för högt' för honom på samhälls-stegen. Det skenbara frikännandet heter i Sverige att 'diagnosen tas bort' och 'den är på väg att få LRV-lagen avskriven'; sedan har vi uppskovet, vilket i Sverige betecknas av s.k. 'öppenvård':

Uppskovet består i att Processen för beständigt hålles kvar på det lägre stadiet. För att uppnå detta är det nödvändigt att den anklagade och hjälparen, men i synnerhet hjälparen, oavbrutet står i kontakt med domstolen. Jag upprepar, att det här inte behövs ett sådant kraftuppbåd som när det gäller att utverka ett

skenbart frikännande, men väl behövs det en mycket större uppmärksamhet – måste med regelbundna mellanrum gå till den domare som handlägger målet och försöka hålla honom vänskapligt sinnad; Processen avslutas visserligen inte, men den anklagade är nästan lika säkerställd mot en dom, som om han var fri - . Jämfört med det skenbara frikännandet har uppskovet den fördelen, att den anklagades framtid är mindre obestämd, han förblir skyddad mot den skräck, som de plötsliga häktningarna injagar, och behöver inte vara rädd för att vid tidpunkter, då andra omständigheter är så ogynnsamma som möjligt, behöva lassa på sig de ansträngningar och sinnesrörelser, som hör ihop med arbetet på ett skenbart frikännande.

Poängen är att den satanism som Josef K.s fall blottar för läsaren – skulle ha varit i princip densamma om K. hade varit en muslim som inte ens var ensam i enrum med en kvinna han inte var gift med. Satanismens avund skulle drabba en sådan person med:

'som en hund!' rungar slutraden ut när K. fått kniven i hjärtat. ' det var som om skammen skulle överleva honom.'

"men saken är klar", sade K. "och din första tolkning var alldeles riktig. Först då lämnade dörrvakten den förlösande upplysningen, när den inte längre kunde hjälpa mannen."

Processen skrevs under det brinnande första världskriget och sionisternas röda maktövertagande av Ryssland. Den absurda verkligheten i t.ex. Bela Kuns skräckvalde i Ungern 1919 och Tysklands enorma nederlag, och dess konkurs otroliga inflation.

Processen, är en grundbult för vår förståelse av samhällets sjukdom: ränta.

Alla i systemet som har något inflytande med sin position i boken, ockrar på den information och hjälp – om än så relativ till sin omfattning. Ingen själv uppoffrar sig, alla tycks förakta idealism och leva undertryckta av domstolsväsendets ideologier. Dessa tillfälliga irrbloss nämns dock ej alls i boken – vilket på sätt och vis är det som gör boken till en klassiker.

Dock till kanske viss del K. åtminstone i det att han är intresserad av att se slutet på den absurda Processen ser den också. Det är det sista han ser i livet. Den blänkande slaktar-kniven: 'som en hund!' det var som om skammen skulle överleva honom.

Marcus Beijar Mellin 14/1 – 2024 Klockan 21.08.